

Euroopa Liidu
Nõukogu

Brüssel, 7. aprill 2022
(OR. en)

8071/22

Institutsioonidevaheline
dokument:
2022/0112(NLE)

ECOFIN 324
CADREFIN 49
UEM 58
FIN 423

SAATEMÄRKUSED

Saatja:	Euroopa Komisjoni peasekretär, allkirjastanud Martine DEPREZ, direktor
Kättesaamise kuupäev:	7. aprill 2022
Saaja:	Jeppe TRANHOLM-MIKKELSEN, Euroopa Liidu Nõukogu peasekretär
Komisjoni dok nr:	COM(2022) 172 final
Teema:	Ettepanek: NÕUKOGU RAKENDUSOTSUS Bulgaaria taaste- ja vastupidavuskavale antud hinnangu heakskiitmise kohta

Käesolevaga edastatakse delegatsioonidele dokument COM(2022) 172 final.

Lisatud: COM(2022) 172 final

Brüssel, 7.4.2022
COM(2022) 172 final

2022/0112 (NLE)

Ettepanek:

NÕUKOGU RAKENDUSOTSUS

Bulgaaria taaste- ja vastupidavuskavale antud hinnangu heakskiitmise kohta

{SWD(2022) 106 final}

Ettepanek:

NÕUKOGU RAKENDUSOTSUS

Bulgaaria taaste- ja vastupidavuskavale antud hinnangu heakskiitmise kohta

EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut,

võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 12. veebruari 2021. aasta määrust (EL) 2021/241, millega luuakse taaste- ja vastupidavusrahastu,¹ eriti selle artiklit 20,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni ettepanekut

ning arvestades järgmist:

- (1) COVID-19 puhangul on olnud häiriv mõju Bulgaaria majandusele. 2019. aastal oli Bulgaaria sisemajanduse koguprodukt (SKP) elaniku kohta 28 % liidu keskmisest. Bulgaaria reaalne SKP vähenes 2020. aastal 4,4 % ning 2020. ja 2021. aastal kokku 0,4 %. Vaesuse ja sissetulekute ebavõrdsuse tase Bulgaarias on ELi üks kõrgemaid; sealne tervishoiusüsteem on jätkuvalt nõrk ja seda iseloomustab tervishoiuteenuste piiratud kättesaadavus. Bulgaaria majandus on kõige CO₂- ja energiamahukam liidus. Hoolimata hiiglaslikust potentsiaalset taastuvenergeetika ja energiatõhususe suurendamise vallas (eriti mis puudutab hoonefondi), on riigi sõltuvus kivi- ja pruunsöest väga suur. Soodsa ettevõtluskeskkonna loomise seisukohast on endiselt kesksel kohal vajadus parandada institutsioonide kvaliteeti ja võidelda korrupsiooni vastu. Tööjõu ja oskuste nappus, samuti oskuste mittevastavus tööturu vajadustele kujutavad endast märkimisväärset takistust ärilistele investeeringutele ja pärsivad tootlikkuse kasvu. Digitehnoloogia kasutuselevõtt on aeglane nii avalikus kui ka erasektoris. Digioskuste vallas on Bulgaaria liidus viimasel kohal.
- (2) 9. juulil 2019 ja 20. juulil 2020 esitas nõukogu Euroopa poolaasta raames Bulgaariale soovitusel. Ennekõike soovitas nõukogu Bulgaarial võtta kõik vajalikud meetmed, et pandeemiaga tulemuslikult toime tulla, toetada majandust ja edasist taastumist ning järgida eelarvepoliitikat, mille eesmärk on saavutada keskpikas perspektiivis usaldusväärne eelarvepositsioon ja tagada võla jätkusuutlikkus, suurendades samal ajal investeeringuid. Seoses riigi rahandusega soovitas nõukogu lisaks sellele parandada

¹ ELT L 57, 18.2.2021, lk 17–75.

maksukogumist, võttes sihtotstarbelisi meetmeid sellistes valdkondades nagu kütus ja töödumaksud, ning moderniseerida riigi osalusega ettevõtete juhtimist. Samuti soovitas nõukogu Bulgaarial tagada pangandussektori stabiilsus, karmistades järelevalvet ja aidates kaasa varade asjakohasele hindamisele. Pangandusvälise sektoriga seoses soovitati tagada rahapesuvastase raamistiku tõhus järelevalve ja rakendamine ning maksejõuetusraamistiku tõhus toimimine. Samuti soovitati parandada avaliku halduse kvaliteeti ja tõhusust, viia halduskoormus miinimumini ja tugevdada digivalitsust. Peale selle soovitas nõukogu Bulgaarial suurendada tervishoiusüsteemi vastupanuvõimet, kättesaadavust ja suutlikkust, tagada tervishoiuvaldkonna töötajate piirkondlikult tasakaalustatud jaotus ja parandada tervisteenuste kättesaadavust, muu hulgas vähendades omaosalusmaksleid ja võttes käsile tervishoiutöötajate nappuse. Sotsiaalsete probleemide seisukohast olid eriti olulised soovitusel parandada hariduse ja koolituse kvaliteeti, kaasavust ja vastavust tööturu vajadustele, eelkõige romade ja teiste ebasoodsas olukorras olevate elanikkonnarühmade puhul, tugevdada aktiivset tööturupoliitikat, parandada oskuste, sealhulgas digioskuste suurendamisega tööalast konkurentsivõimet ning tegeleda sotsiaalse kaasatuse küsimusega, tagades integreeritud tööturu- ja sotsiaalteenuste kättesaadavuse ning miinimumsissetuleku toetuse suurema tõhususe. COVID-19 kriisiga toimetulekuks soovitati Bulgaarial parandada kaugtöövõimalusi ning edendada digioskusi ja võrdset juurdepääsu haridusele. Veel soovitas nõukogu Bulgaarial näha ette tulemuslik toetus väikestele ja keskmise suurusega ettevõtjatele (VKEdele) ning füüsilisest isikust ettevõtjatele, muu hulgas tagades neile rahastamisvõimaluste jätkuva olemasolu ja paindliku maksekorra, kiirendada investeerimisküpsede avaliku sektori investeerimisprojektide elluviimist ja edendada erainvesteeringuid, et toetada majanduse taastumist. Investeeringutes soovitati keskenduda rohe- ja digipöördele, eelkõige puhtale ja tõhusale energia ja ressursside tootmisele ja kasutamisele, keskkonnataristule ja säästvatele transpordile, aidates kaasa majanduse CO₂ heite järkjärgulisele vähendamisele, sealhulgas söekaevanduspiirkondades. Samuti soovitas nõukogu keskenduda investeeringutega seotud majanduspoliitikas teadusuuringutele ja innovatsioonile, transpordile – eelkõige selle säästvusele –, vee-, jäätme- ja energiataristule ning energiatõhususele, võttes arvesse piirkondlikke erinevusi ja parandades ettevõtlikkes keskkonda. Olles taaste- ja vastupidavuskava esitamise ajal hinnanud nende riigipõhiste soovitusel rakendamist, leiab komisjon, et olulisi edusamme on tehtud seoses soovitusel tagada järelevalvet karmistades pangandussektori stabiilsus, tugevdada pangandusvälisest finantssektorit, rakendades tõhusalt riskipõhist järelevalvet, anda viivitamatu eelarvepoliitilise reageerimisega pandeemia tulemuslik vastulöök ning toetada majandust ja sellele järgnevat taastumist, samuti seoses soovitusel lihtsustada ja kiirendada menetlusi, et toetada tulemuslikult VKEsid ja füüsilisest isikust ettevõtjaid. Teatavaid edusamme on tehtud seoses soovitusel parandada maksukogumissüsteemi – tehnilise toe instrumendi raames on kavas mitu projekti, et toetada täiendavaid edusamme nimetatud valdkonnas.

- (3) 15. oktoobril 2021 esitas Bulgaaria vastavalt määruse (EL) 2021/241 artikli 18 lõikele 1 komisjonile oma riikliku taaste- ja vastupidavuskava. See esitati pärast konsultatsioone, mis korraldati kooskõlas riikliku õigusraamistikuga, kaasates kohalikke ja piirkondlikke omavalitsusi, sotsiaalpartnereid, kodanikuühiskonna organisatsioone, noorteorganisatsioone ja muid asjaomaseid sidusrühmi. Riikide isevastutus taaste- ja vastupidavuskavade eest on aluseks nende edukale rakendamisele ja kestvale mõjule riigi tasandil ning usaldusväärsele Euroopa tasandil. Määruse

(EL) 2021/241 artikli 19 kohaselt on komisjon hinnanud taaste- ja vastupidavuskava asjakohasust, tulemuslikkust, tõhusust ja sidusust kooskõlas kõnealuse määruse V lisas esitatud hindamissuunistega.

- (4) Taaste- ja vastupidavuskavade eesmärk peaks olema määrusega (EL) 2021/241 loodud taaste- ja vastupidavusrahastu (edaspidi „rahastu“) ning nõukogu määrusega (EL) 2020/2094 COVID-19 kriisi järgse taastumise toetuseks loodud Euroopa Liidu taasterahastu üldeesmärkide täitmine. Need peaksid tugevdama liidu majanduslikku, sotsiaalset ja territoriaalset ühtekuuluvust, toetades määruse (EL) 2021/241 artiklis 3 osutatud kuut sammast.
- (5) Liikmesriikide taaste- ja vastupidavuskavade rakendamine kujutab endast koordineeritud jõupingutust, mis hõlmab reforme ja investeringuid kogu liidus. Piiriüleste ja mitut riiki hõlmavate projektide koordineeritud ja samaaegse rakendamise kaudu tugevdavad sellised reformid ja investeringud üksteist vastastikku ning avaldavad positiivset ülekanduvat mõju kogu liidus. Seega tuleneb ligikaudu kolmandik rahastu mõjust liikmesriikide majanduskasvule ja töökohtade loomisele teiste liikmesriikide tegevuse ülekanduvast mõjust.

Kuut sammast toetav tasakaalustatud lahendus

- (6) Vastavalt määruse (EL) 2021/241 artikli 19 lõike 3 punktile a ja V lisa kriteeriumile 2.1 sisaldab taaste- ja vastupidavuskava suures ulatuses (hinne A) liikmesriigi majanduslikule ja sotsiaalsele olukorrale vastavaid mitmekülgseid ja piisavalt hästi tasakaalustatud lahendusi, mis aitavad asjakohasel moel kaasa kõigi kuue, kõnealuse määruse artiklis 3 osutatud samba rakendamisele, võttes arvesse Bulgaaria eriomaseid probleeme ja rahalise toetuse suurust.
- (7) Taaste- ja vastupidavuskava sisaldab meetmeid, mis toetavad kõiki kuut sammast, kusjuures peaaegu kõik kava komponendid on seotud mitme sambaga. Selline lähenemisviis aitab tagada, et iga sammast käsitletakse terviklikult ja sidusalt.
- (8) Taaste- ja vastupidavuskava sisaldab olulisi meetmeid, millega kiirendatakse kaksiküleminekut. Kliimameetmete ja energiapöörde vallas tehakse märkimisväärsed jõupingutusi selleks, et kiirendada ja hõlbustada võimaluste loomist taastuvenergia tootmiseks ja salvestamiseks, vähendada energiasektori kasvuhoonegaaside heidet ligi poole võrra, liberaliseerida elektri hulgimüügi- ja jaeturg ning hoogustada energiatõhususe suurendamise eesmärgil hoonefondi renoveerimist. Lisaks on märkimisväärne hulk investeringuid ja reforme suunatud vähese heitega liikuvuse ja vähemsaastavate transpordiliikide (ennekõike raudteetranspordi) kasutamise soodustamisele. Samuti pannakse tugevalt rõhku Bulgaaria majanduse ja ühiskonna digipöördele, võttes meetmeid, mille eesmärk on toetada digioskuste omandamist kõigis elanikkonnarühmades ning ettevõtete ja avaliku halduse (sealhulgas kohtusüsteemi) digiüleminekut, parandada ühenduvust ning võtta lairibaühendus kasutusele ääremaadel ja harva asustusega piirkondades. Investeringud sellistes valdkondades nagu energia salvestamisvõimalused, raudteetranspordi digiülemineku ja säästvus ning arukas veevarude haldamine annavad olulise panuse nii roheliste kui ka digieesmärkide saavutamisse.

- (9) Mitu taaste- ja vastupidavuskava komponenti peaksid eelduste kohaselt toetama aruka, kestliku ja kaasava majanduskasvu sammast, kuna lai valik meetmeid on suunatud konkurentsivõime suurendamisele ning teadus- ja arendustegevuse hoogustamisele. Kava sisaldab investeeringuid, mille eesmärk on toetada ettevõtteid, eriti VKEsid toetuste ja rahastamisvahenditega, propageerimaks digiüleminekut, ringmajandust ja taastuvate energiaallikate kasutamist oma tarbeks, et abistada ettevõtteid energiapöördega toimetulekul. Lisaks sellele aitavad kavas esitatud meetmed luua soodsaid tingimusi investeeringuteks tööstusparkidesse ja -piirkondadesse ning toetada kultuuri- ja loomesektorit. Peale selle tuleks reformide ja investeeringutega toetada teadus- ja arenduskeskkonda, parandades seeläbi Bulgaaria innovatsioonitulemusi ning soodustades tehnosiiret ja teadusuuringute tulemuste ärilist kasutust, mis peaks andma püsiva hoo riigi majanduskasvule. Taaste- ja vastupidavuskava paneb tugevalt rõhku energeetikasektoris CO₂ heite vähendamisele, kestlikule liikuvusele (raudtee- ja ühistransport), haridussüsteemi ja taristu moderniseerimisele, tervishoiuteenuste pakkumise ajakohastamisele ja hoolduse deinstitutsionaliseerimise toetamisele. Lisaks sellele on taaste- ja vastupidavuskava eesmärk kindlustada ettevõtluskeskkonda ja õigusriiki, võttes korrupsiooniga seotud probleemide lahendamiseks meetmeid, nagu korrupsioonivastaste institutsioonide reformimine, uued õigusaktid, milles käsitletakse lobitööd ja rikkumistest teatajate kaitset, kriminaaluurimise tulemuslikkuse tagamisele suunatud reformid kohtusüsteemis, sealhulgas peaprokuröri aruandekohustus ja kriminaalvastutus, reformid õigusloomeprotsessi täiustamiseks, reformid avalike hangete vallas, et vähendada läbipaistmatute menetluste kasutamist, riigi osalusega ettevõtete juhtimisraamistiku reform ning maksejõuetus- ja restruktureerimismenetluste täiustamise reform.
- (10) Tervishoidu ning majanduslikku, sotsiaalset ja institutsioonilist vastupidavust käsitlev sammus hõlmab meetmeid, millest peaks olema abi hariduse, elukestva õppe ja tervishoiuteenuste kättesaadavuse parandamisel ning sotsiaalse kaasatuse soodustamisel. Asjakohaste meetmete hulgas hariduse ja koolituse vallas on meetmed kõrghariduse asjakohasuse suurendamiseks, mille eesmärk on käsitleda töötajate puudust tööturul ja soodustada teadustööd, ja elukestva õppe platvormi väljatöötamine. Asjakohaste meetmete hulgas tervishoiu vallas on muu hulgas uue riikliku tervishoiustrateegia vastuvõtmine, riikliku tervise teabe süsteemi kasutuselevõtt ning ambulatoorse ravi asutuste võrgustiku loomine, mida toetab reform meditsiinitöötajate ebaühtlase jaotuse probleemi lahendamiseks. Sotsiaalse kaasatuse soodustamiseks hõlmab taaste- ja vastupidavuskava reformi miinimumsissetuleku skeemi katvuse ja piisavuse parandamiseks ning meetmeid sotsiaalteenuste, sealhulgas pikaajalise hoolduse valdkonnas. Sotsiaalse ja territoriaalse ühtekuuluvuse vallas peaks toetus lairibaühenduse viimiseks maapiirkondadesse ja ääremaadele aitama tagada, et kiire ühenduvus on kättesaadav kõigile kodanikele, sotsiaalset ühtekuuluvust aga peaks soodustama miinimumsissetuleku skeemi reform, millest on kasu nii täiskasvanutel kui ka lastel, investeeringud sotsiaalrajandusse, sotsiaal- ja tööturuteenuste moderniseerimine ning telemeditsiini- ja e-riigi teenuste pakkumine äärealadel uuel otstarbel kasutusele võetud riikliku postivõrgustiku kaudu. Bulgaaria taaste- ja vastupidavuskava peaks kaasa aitama uuele põlvkonnale suunatud poliitikale, sisaldades selliseid meetmeid nagu koolieelse hariduse kohustus alates neljandast eluaastast, haridustaristu, sealhulgas lasteaedade ja koolide laboratooriumite moderniseerimine ja väljaheitamine, ning noortekeskuste loomine kõikjal riigis.

Kõigi või suure osa riigipõhistes soovitustes kindlaks tehtud probleemide lahendamine

- (11) Vastavalt määruse (EL) 2021/241 artikli 19 lõike 3 punktile b ja V lisa kriteeriumile 2.2 peaks taaste- ja vastupidavuskava aitama eeldatavasti tõhusalt lahendada kõik probleemid või suurt osa probleemidest (hinne A), mis on kindlaks tehtud Bulgaariale esitatud asjakohastes riigipõhistes soovitustes, sealhulgas nende eelarveaspektides, või probleemid, mis on kindlaks tehtud muudes asjakohastes dokumentides, mille komisjon on Euroopa poolaasta raames ametlikult vastu võtnud.
- (12) Kava sisaldab ulatuslikke üksteist vastastikku tugevdavaid reforme ja investeeringuid, mis aitavad tõhusalt lahendada kõiki või suurt osa majanduslikke ja sotsiaalseid probleeme, mis on esile toodud riigipõhistes soovitustes, mille nõukogu esitas Bulgaariale Euroopa poolaasta raames 2019. ja 2020. aastal, eriti sotsiaalse kaasatuse, hariduse ja oskuste, tervishoiu, CO₂ heite vähendamise, digipöörde ja ettevõtluskeskkonna vallas.
- (13) Taaste- ja vastupidavuskava sisaldab olulisi struktuurireforme ja investeeringuid, mille kaudu hakatakse tegelema ammuste soovitustega ärikeskkonna ja institutsioonilise raamistiku parandamise kohta. Eriti maksejõuetusraamistiku reform peaks aitama suurendada ettevõtete restruktureerimise süsteemi tulemuslikkust ja paindlikkust, riigi osalusega ettevõtete juhtimise parandamine ja avalike hankemenetluste reform aga peaks kaasa aitama suuremale läbipaistvusele ja tõhususele avaliku sektori vahendite jaotamisel. Taaste- ja vastupidavuskavas sisalduvad reformid toetavad praegusest tugevamat institutsioonilist raamistikku, muu hulgas korrupsioonivastase raamistiku suutlikkuse suurendamise ja toimimise parandamisega, kriminaaluurimise tulemuslikkuse tagamisele suunatud reformidega kohtusüsteemis (nagu peaprokuröri aruandekohustus ja kriminaalvastutus), samuti rahapesuvastase raamistiku parema rakendamisega. Ettevõtluskeskkonna parandamist toetavate meetmete hulgas on lisaks sellele õigusloomeprotsessi reform, mille eesmärk on suurendada selle kvaliteeti ja prognoositavust, ning reeglid lobitöö kohta avaliku sektori otsustusprotsessi kontekstis. Samuti hõlmab taaste- ja vastupidavuskava reformide ja investeeringute paketti, mis on suunatud ettevõtete halduskoormuse vähendamisele avaliku halduse tõhususe suurendamise ja e-valitsuse tugevdamise kaudu, muu hulgas kohtusüsteemi digiüleminekuga ning pakkudes senisest enam digitaalseid avalikke teenuseid ka maapiirkondades ja ääremaadel.
- (14) Taaste- ja vastupidavuskava ulatuslik reformide ja investeeringute pakett aitab tegeleda Bulgaaria energeetika- ja transpordisektori peamiste probleemidega, mis on loetletud nõukogu soovitustes. Ennekõike peaksid taaste- ja vastupidavuskavas sisalduvad meetmed kiirendama taastuvate energiaallikate kasutuselevõttu ja neist saadava energia säilitamist ning vähendama märkimisväärselt elektritootmisest tingitud kasvuhoonegaaside heidet, aidates seeläbi kaasa majanduse CO₂ heite järkjärgulisele vähendamisele, muu hulgas söepiirkondades. Samuti sisaldab taaste- ja vastupidavuskava olulisi reforme, mille eesmärk on luua konkurentsivõimeline hulgi- ja jaemüügitur, parandades sel moel taastuvenergia turulepääsu, ja parandada energiasektori äriühingute juhtimist. Säästva transpordi soodustamise vallas kuulub taaste- ja vastupidavuskavasse elektromobiilsuse reform, mille eesmärk on propageerida heiteta sõidukeid, näiteks suurendades avalike laadimispunktide arvu ja luues mõnedes kõige suuremates ja saastatumates piirkonnakeskustes vähese saastega alad. Taaste- ja vastupidavuskava hõlmab lisaks sellele avaliku transpordisüsteemi

reformi, avalike transporditeenuste ühtse piletisüsteemi kasutuselevõttu ning investeringuid raudteede digiüleminekusse ja moderniseerimisse, sealhulgas heitevaba veeremi ostu.

- (15) Miinimumsissetuleku skeemi reform, mille eesmärk on suurendada selle piisavust ja katvust, peaks aitama lahendada sotsiaalse kaasatuse vallas tuvastatud probleeme. Lisaks sellele peaks taaste- ja vastupidavuskava tagama hariduse ja täiskasvanuõppe parema kättesaadavuse ning edendama sotsiaalset kaasatust selliste reformide ja investeringutega nagu koolieelse hariduse kohustus alates neljandast eluaastast, haridusasutuste ehitamine ja renoveerimine ning avalike tööhõiveteenustega seotud täiskasvanuõppeplatvormi loomine. Tervishoiu vallas peaksid taaste- ja vastupidavuskava meetmed aitama leida lahenduse meditsiinitöötajate nappusele, sealhulgas nende piirkondlikult ebauhtlase jaotuse probleemile, suurendama ambulatoorsete raviastutuste varal tervishoiuteenuste kättesaadavust kõikjal riigi territooriumil, tugevdama telemeditsiiniteenuseid ja panema aluse lennukiirabiteenusele, parandades nii tervishoiusüsteemi kättesaadavust ja vastupanuvõimet. Teisalt ei käsitleta kavas suurt omaosalust.
- (16) Taaste- ja vastupidavuskava sisaldab meetmeid, mis keskenduvad digitaristu kättesaadavuse laiendamisele, kaugtöövõimalustele ja digipööret toetavate digioskuste parandamisele, eriti selliste meetmete kaudu, mis puudutavad digitaristu ulatuslikku kasutuselevõttu, haldusteenuste digiüleminekut ja kaugtööd käsitleva õigusakti läbivaatamist. Samuti edendatakse kavaga oskuste asjakohasust ja täiskasvanuõpet, keskendudes digioskustele. Lisaks sellele tegeletakse taaste- ja vastupidavuskavas ulatusliku reformide ja investeringute paketi kaudu soovituselga soodustada investeringuid rohe- ja digipöördesse. Peale meetmete, mis keskenduvad VKEde üleminekule keskkonnahoidlikele, ringmajandusepõhiste ja digitaalsusele suunatud äritavadele, sisaldab kava meetmeid, mille eesmärk on teadus- ja innovatsioonikeskkonna ümberkorraldamine ja edasiarendamine ning Bulgaaria innovatsioonitulemuste parandamine, pannes erilist rõhku rohe- ja digitehnoloogia valdkonnale. Taaste- ja vastupidavuskava peaks soodustama riigi piirkondlikku konkurentsivõimet ja kestlikku arengut ning kohalikku arengut. See hõlmab vee- ja põllumajandussektori haldamise reformi, samuti veevarustus- ja kanalisatsioonivõrgu ehitamist või renoveerimist. Kohalikku arengut tuleks lisaks sellele edendada uue regionaalpoliitilise lähenemisega ja sihtotstarbeliste reformidega, mis peaksid soodustama kohalike kogukondade otsesest osalust liidu rahaliste vahendite haldamises.
- (17) Soovitusi, mis käsitlevad pandeemia reageerimist viivitamatute eelarvepoliitika meetmete kaudu, võib pidada Bulgaaria taaste- ja vastupidavuskava kohaldamisalast välja jäävateks, vaatamata asjaolule, et Bulgaaria on üldiselt 2020. ja 2021. aastal asjakohaselt ja piisavalt reageerinud viivitamatule vajadusele majandust eelarvehenditega toetada ja on teinud seda kooskõlas stabiilsuse ja kasvu pakti üldise vabastusklausliga.

Majanduskasvu potentsiaali, töökohtade loomise ning majandusliku, sotsiaalse ja institutsionaalse vastupidavuse toetamine

- (18) Vastavalt määruse (EL) 2021/241 artikli 19 lõike 3 punktile c ja V lisa kriteeriumile 2.3 aitab taaste- ja vastupidavuskava eeldatavasti mõjusalt (hinne A) tugevdada Bulgaaria majanduse kasvupotentsiaali, luua uusi töökohti, suurendada

majanduse, sotsiaalvaldkonna ja institutsionaalset vastupidavust, mis aitab kaasa Euroopa sotsiaalõiguste samba rakendamisele, sealhulgas laste- ja noortepoliitika edendamise abil, ning leevendada COVID-19 kriisi majandus- ja sotsiaalmõju ning suurendada sellega liidus majanduslikku, sotsiaalset ja territoriaalset ühtekuuluvust ja lähenemist.

- (19) Komisjoni talituste simulatsioonid näitavad, et taaste- ja vastupidavuskava ning Euroopa Liidu taasterahastu ülejäänud meetmete abil on võimalik suurendada Bulgaaria SKPd 2026. aastaks 1,9–3 %, arvestamata struktuurireformide võimalikku positiivset mõju, mis võib olla märkimisväärne. Kõige märkimisväärsemat püsivat positiivset mõju majanduskasvule ja tootlikkusele keskpikas perspektiivis oodatakse investeringutest majanduse CO₂ heite vähendamisse, sealhulgas taastuvenergia tootmise ja säilitamise juurutamisse ning suuremasse energiatõhususse, samuti investeringutest ettevõtete toetamiseks ning meetmetest, mis peaksid eelduste kohaselt ligi tõmbama investeringuid tööstusesse ja arendama tööstuse ökosüsteeme.
- (20) Reformide ja investeringute pakett, mille Bulgaaria esitas, peaks soodustama majanduse kasvu ja suurendama selle vastupanuvõimet, tegeledes oluliste struktuursete vajakajäämistega ja pikalt püsinud nõrkade kohtadega. Taaste- ja vastupidavuskava meetmed ettevõtluskeskkonna parandamiseks (sealhulgas institutsioonilise raamistiku tugevdamise ning avaliku halduse, kohtusüsteemi ja ehitustööstuse digiüleminekuga) peaksid looma märkimisväärselt soodsamad tingimused riiki tehtavateks erainvesteringuteks. Lisaks sellele peaksid reformid ja investeringud hariduse ja oskuste, teadustegevuse ja innovatsiooni, CO₂ heite vähendamise ja digiülemineku vallas, samuti ettevõtjate, eriti VKEde toetamine nende kaksiküleminekul aitama märkimisväärselt kaasa kestlikule pikaajalisele majanduskasvule ja töökohtade loomisele.
- (21) Taaste- ja vastupidavuskava sisaldab märkimisväärsed reforme ja investeringuid, millega toetatakse majanduslikku, sotsiaalset ja territoriaalset sidusust, mis omakorda panustavad Euroopa sotsiaalõiguste sambasse. Sotsiaalset kaitsetust tuleks leevendada sotsiaalabisüsteemi täiustamise kaudu, ennekõike miinimumsissetuleku skeemi reformi ning eakate ja puuetega inimeste pikaajalise hoolduse moderniseerimisega. Kavandatud meetmed peaksid aitama suurendada sotsiaalset vastupanuvõimet šokkidele, vähendada sotsiaalset ebavõrdsust ja looma kõige haavatavamatele elanikkonnarühmadele võimalused tööturule siseneda. Hariduse ja oskuste, sealhulgas digioskustega seotud meetmed peaksid suurendama sotsiaal-majanduslikku vastupanuvõimet, käsitledes püsivat ja suurt oskuste nappust ning suurendama töötajate tööalast konkurentsivõimet ja tootlikkust. Hariduse valdkonna meetmed peaksid aitama tagada kvaliteetse hariduse ja koolituse võrdse kättesaadavuse ning vähendada koolist väljalangejate määra. Lisaks sellele peaksid meetmed tervishoiuvaldkonnas suurendama tervishoiu reageerimisvõimet ja kättesaadavust ning aitama kaasa meditsiinilise töötajate paremale piirkondlikule jaotusele. Taaste- ja vastupidavuskava peaks aitama piirkondade vahelist ebavõrdsust veelgi vähendada tänu reformidele, millega toetatakse piirkonnakeskset alt üles lähenemisviisi, samuti sihtotstarbeliste taristuinvesteringutega pealinnaväliste piirkondade veesektorisse ja investeringutega paremate transpordiühenduste tagamise riigi põhjaosas. Territoriaalset ühtekuuluvust peaksid suurendama ka muud investeringud transporti ja digitaalsesse ühenduvusse kõikjal riigis ning e-valitsuse ja muude haldusteenuste ulatuslikum kättesaadavus ääremadel ja hõreda asustusega piirkondades. Lisaks

sellele peaksid majanduse CO₂ heite vähendamisele suunatud reformid ja investeeringud looma aluse investeeringuteks õiglase ülemineku fondi raames, et tagada toetus söepiirkondadele nende ülemineku kestel ja see, et keegi ei jääks teistest maha.

- (22) Taaste- ja vastupidavuskava sisaldab mitut meetet, mille eesmärk on aidata laste- ja noortepoliitika edendamiseks kaasa Euroopa sotsiaalõiguste samba rakendamisele. Reformid ja investeeringud peaksid võrdsustama kvaliteetse hariduse kättesaadavust ja soodustama osalemist alushariduses, sealhulgas muutes koolieelse hariduse alates neljandast eluaastast kohustuslikuks ja edendades noorte isikliku arengu edendamist noortekeskuste loomise kaudu. Peale selle keskendutakse taaste- ja vastupidavuskavas koolide nüüdisajastamisele, sealhulgas luues teadus-, tehnoloogia-, inseneeria- ja matemaatikaboratooriumid, mis tagab pideva kohanemise praeguste väljakutsetega õppimise vallas, eriti digiüleminekuga.

Põhimõte „ei kahjusta oluliselt“

- (23) Vastavalt määruse (EL) 2021/241 artikli 19 lõike 3 punktide d ja V lisa kriteeriumile 2.4 tagatakse taaste- ja vastupidavuskavaga eeldatavasti, et ükski taaste- ja vastupidavuskavas sisalduv reformide ja investeerimisprojektide elluviimise meede (hinne A) ei kahjusta oluliselt keskkonnanäesmärkide saavutamist Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2020/852² artikli 17 tähenduses (põhimõte „ei kahjusta oluliselt“).
- (24) Kooskõlas määrusega (EL) 2021/241 ja põhimõttega „ei kahjusta oluliselt“ (komisjoni vastu võetud tehnilised suunised (2021/C 58/01)) on Bulgaaria esitanud tõendid ja kinnitused selle kohta, et kavas sisalduvate reformide ja investeerimisprojektide rakendamiseks võetavad meetmed ei tohiks märkimisväärselt kahjustada ühtegi kuuest keskkonnanäesmärgist, milleks on kliimamuutuste leevendamine, kliimamuutustega kohanemine, vee ja mereressursside kestlik kasutamine ja kaitse, ringmajandus, saastuse vältimine ja tõrje ning elurikkuse ja ökosüsteemide kaitse ja taastamine. Erilist tähelepanu on pööratud meetmetele, mille mõju keskkonnanäesmärkidele nõuab nende hoolikat kontrolli.
- (25) Eeldatavasti tagab taaste- ja vastupidavuskava, et keskkonnanäesmärke ei kahjustata oluliselt, valides meetmed, mis kas aitavad märkimisväärselt kaasa mõne keskkonnanäesmärgi saavutamisele või mille mõju keskkonnanäesmärkidele kas puudub või on ebaoluline. Selle põhimõtte järgmise tagamiseks on välja töötatud muud meetmed, sealhulgas ulatuslikud toetuskavad. Eesmärkide ja sihtidega tuleks tagada, et põhimõtte „ei kahjusta oluliselt“ järgmise nõue on kavadesse sisse kirjutatud juba väljatöötamisel ja kõigis nende rakendamise etappides, sealhulgas hankemenetluses (kui see on asjakohane), aga igal juhul lõplikes väljundites. Kui kooskõlas komisjoni tehniliste suunistega on meetme puhul vajalik põhjalik hindamine (näiteks taastuvenergia tootmine, kestlik liikuvus ja hoonete renoveerimine), tuleks seada konkreetsed eesmärgid ja sihid, tagamaks, et mitte ühtegi kuuest keskkonnanäesmärgist ei kahjustata oluliselt. Seega tuleks põhimõtte „ei kahjusta oluliselt“ kriteeriumid

² Euroopa Parlamendi ja nõukogu 18. juuni 2020. aasta määrus (EL) 2020/852, millega kehtestatakse kestlike investeeringute hõlbustamise raamistik ja muudetakse määrust (EL) 2019/2088 (ELT L 198, 22.6.2020, lk 13).

lõimida eesmärkidesse, mis puudutavad asjaomaste projektide valikumenetlust, ja kui see asjakohane, vastavate eesmärkide ja sihtide juures välistamisloendi viidetes.

Rohepöörde, sealhulgas elurikkuse toetamine

- (26) Vastavalt määruse (EL) 2021/241 artikli 19 lõike 3 punktide e ja V lisa kriteeriumile 2.5 sisaldab taaste- ja vastupidavuskava meetmeid, mis aitavad suures ulatuses (hinne A) kaasa rohepöördele, sealhulgas elurikkusele, või sellest tulenevate probleemide lahendamisele. Kliimaeesmärkide saavutamist toetavad meetmed moodustavad 58,9 % kava kogueraldisest, mis on arvatud vastavalt kõnealuse määruse VI lisas esitatud metoodikale. Vastavalt kõnealuse määruse artiklile 17 on taaste- ja vastupidavuskava kooskõlas riiklikus energia- ja kliimakavas (2021–2030) sisalduva teabega.
- (27) Mis puudutab liidu 2030.–2050. aasta kliima- ja energiasihete ning eesmärki saavutada 2050. aastaks liidu kliimanetraalsus, püütakse taaste- ja vastupidavuskavaga lahendada mõningaid keskseid poliitilisi probleeme ja toetatakse nimetatud eesmärkide saavutamist, samas kui nende eesmärkide täielikuks saavutamiseks on vaja veel jõupingutusi, eelkõige seetõttu, et Bulgaaria CO₂-mahukus on ELis suurim (neli korda suurem kui ELi keskmine). Bulgaaria taaste- ja vastupidavuskava meetmed hõlmavad pikaajalisi reforme ja investeeringuid, mis aitavad eeldatavasti tulemuslikult rohepöördele kaasa. Nende hulgas on reformid ja investeeringud, millega toetatakse taastuvenergia tootmise ja suuremahulise elektrisalvestuse kasutuselevõttu, ning selge lubadus lõpetada kivisöe ja pruunsöe põhine elektritootmine järk-järgult niipea kui võimalik ja hiljemalt 2038. aastaks.
- (28) Lisaks peaks investeering elektritaristusse elektrivõrgu ajakohastamiseks digivahendite ja -meetodite kaasamisega panema aluse taastuvatest energiaallikatest toodetud elektri suuremale kasutuselevõtule ja suuremale integratsioonile naaberriikidega. Taaste- ja vastupidavuskavas sisalduvate reformide ja investeeringute kombineerimisest eeldatakse taastuvenergia tootmisel 3,5 GW lisandumist ja uusi salvestusrajatisi, mis mahutavad 6 000 MWh kasutatavat energiat. Taaste- ja vastupidavuskava sisaldab ka meetmeid, millega toetatakse selliste katseprojektide väljatöötamist, mis võimaldavad saastevaba vesiniku ja biogaasi kasutuselevõttu tööstuslikul eesmärgil ning edaspidiseks kasutamiseks transpordis ning elektri ja soojuse tootmisel. Eeldatavasti suurendavad energiatõhusust märkimisväärsed investeeringud avaliku ja erasektori hoonete energiatõhusaks renoveerimisse ning tänavavalgustusse. Reformid ja investeeringud peaksid aitama märkimisväärselt kaasa CO₂ heite vähendamisele ja kliimaeesmärkide saavutamisele, nagu on sätestatud Bulgaaria riiklikus energia- ja kliimakavas ning CO₂ heite vähendamise pikaajalises strateegias. See hõlmab siduvaid eesmärke elektritootmisel süsinikdioksiidi heitkoguste vähendamiseks 2019. aasta tasemega võrreldes 40 %, mis tuleb saavutada hiljemalt 2025. aastaks, ning CO₂ heite vähendamise kohta käivaid õigusakte, sealhulgas kivisöe- ja pruunsöeelektrijaamade töö järk-järgult lõpetamise ajakava ning nende jaamade süsinikdioksiidiheite regulatiivset ülempiiri, mida kohaldatakse alates 1. jaanuarist 2026. Lisaks toetatakse taaste- ja vastupidavuskavaga üleminekut kestlikule liikuvusele: selleks tehakse elektromobiilsuse edendamise reform ja arvukalt investeeringuid ühistranspordi ajakohastamiseks ja digiüleminekuks seeläbi, et soetatakse heitevaba veerem, võetakse kasutusele Euroopa raudteeliikluse juhtimissüsteem ja ehitatakse Sofias uus metroolõik, mis kõik peaks aitama kaasa

transpordisektori CO₂ heite vähendamisele. Taaste- ja vastupidavuskavas sisalduvad liiklusohutusmeetmed peaksid aitama muuta transporti säästvamaks, lahendades transpordiohutuse ja -atraktiivsuse probleeme, sealhulgas vähendades liikluses suure õnnetuste arvuga / ohtlikke kohti poole võrra.

- (29) Samuti toetatakse taaste- ja vastupidavuskavaga liidu keskkonnapoliitika eesmärkide saavutamist, näiteks veemajanduse parandamist, kestliku põllumajanduse edendamist ja elurikkuse säilitamist. Taaste- ja vastupidavuskava sisaldab veevarustus- ja kanalisatsiooniteenuste valdkonna reforme ja investeeringuid, sealhulgas veemajanduse ajakohastamist ja digiüleminekut ning veekasutuse kontrolli parandamist. Ökosüsteemide ja looduslike elupaikade kaitseks ja taastamiseks ette nähtud meetmed peaksid aitama luua riigis tulemuslikke Natura 2000 haldusstruktuure, taastada kliima jaoks olulisi ökosüsteeme ja kaitsta elurikkust. Reformid ja investeeringud, mis on muu hulgas suunatud keskkonna- ja loodusvarade majandamisele ja kaitsele kestliku põllumajanduse valdkonnas ning Bulgaaria põllumajandussektori tehnoloogilise ja ökoloogilise ülemineku edendamisele, taotleavad eesmärki suurendada sektori kestlikku majandamist ja konkurentsivõimet rohepöörde kontekstis. Need meetmed peaksid tagama Bulgaaria taaste- ja vastupidavuskava püsiva mõju rohepöördele, sealhulgas elurikkusele ja keskkonnakaitsele.

Panus digipöördesse

- (30) Vastavalt määruse (EL) 2021/241 artikli 19 lõike 3 punktile f ja V lisa kriteeriumile 2.6 sisaldab taaste- ja vastupidavuskava meetmeid, mis aitavad suures ulatuses (hinne A) kaasa digipöördele või sellest tulenevate probleemide lahendamisele. Digieesmärkide saavutamist toetavad meetmed moodustavad 25,8 % taaste- ja vastupidavuskava kogueraldisest, mis on arvatud kõnealuse määruse VII lisas esitatud metoodika kohaselt.
- (31) Taaste- ja vastupidavuskavas pööratakse suurt tähelepanu digipöördele ning vastavaid meetmeid leidub eri komponentide all, kajastades digiüleminekuks kavandatud püüdluste olemuslikku ulatuslikkust ja valdkonnaülesust. Märkimisväärsed investeeringud ja reformid digitaalsesse ühenduvusse peaksid suurendama väga suure läbilaskevõimega võrkude katvust maapiirkondades ja hõredalt asustatud piirkondades, mis on digitaalse kaasamise poolest maha jäänud, ning looma soodsa keskkonna 5G-võrkude ja digitaristu kasutuselevõtuks. Taaste- ja vastupidavuskava sisaldab ka ulatuslikku reformide ja investeeringute paketti, et toetada e-valitsuse arengut ning avaliku halduse ja kohtusüsteemi digiüleminekut, mis aitaks vähendada kodanike ja ettevõtjate halduskoormust ning parandaks avalike teenuste kvaliteeti ja tulemuslikkust sellistes valdkondades nagu õigus, tervishoid, põllumajandus ja keskkond, kultuur, tööhõive ja sotsiaalkaitse. Taaste- ja vastupidavuskavaga toetatakse ka transpordi- ja energiasektori digiüleminekut, aidates seega kaasa nende CO₂ heite järkjärgulisele vähendamisele. Erasektori puhul peaksid investeeringud äriprotsesside digiüleminekusse ja küberturvalisuse alase suutlikkuse suurendamisse aitama parandada nende tõhusust ja tootlikkust. Lisaks peaksid digitehnoloogialahendused ja -taristu suurendama Bulgaaria innovatsioonisuutlikkust, sealhulgas erilise tähelepanuga keskkonnahoidlikul ja digitehnoloogial. Peale selle peaksid mitu ülikooli ja teadusasutust saama juurdepääsu ülikiirele ühenduvusele, mida on vaja Euroopa teadusvõrgustikes osalemiseks.

- (32) Üks taaste- ja vastupidavuskavaga toetavaid prioriteete on ka elanikkonna digioskuste taseme tõstmine, sealhulgas sihitud reformide ja haridussüsteemi investeerimise kaudu, näiteks luues koolides STEM-laboreid ning investeerides täiendus- ja ümberõppesse, et digioskuste parandamisega suurendada tööealise elanikkonna tööalast konkurentsivõimet.

Püsiv mõju

- (33) Vastavalt määruse (EL) 2021/241 artikli 19 lõike 3 punktile g ja V lisa kriteeriumile 2.7 on taaste- ja vastupidavuskaval Bulgaariale eeldatavasti suures ulatuses (hinne A) püsiv mõju.
- (34) Taaste- ja vastupidavuskavas kavandatud reformid peaksid andma pikaajalisi tulemusi ja viima püsivate struktuursete muutusteni. Eelkõige eeldatakse, et kavandatud reformid rohe- ja digipöörde edendamiseks, haridus- ja koolitussüsteemide põhjalikud reformid ning teadusuuringute ja innovatsiooni ökosüsteemi reform avaldavad Bulgaaria majandusele püsivat mõju, sest nendega edendatakse tööturul vajalikke oskusi ning soodustatakse tootlikkust ja kestlikku pikaajalist majanduskasvu. Tervishoiu, sotsiaalteenuste – sealhulgas pikaajalise hoolduse – ja miinimumsissetulekukava reformid peaksid parandama Bulgaaria tervishoiu- ja sotsiaalkaitseüsteemide kaasavust, piisavust ja tulemuslikkust.
- (35) Taaste- ja vastupidavuskavas kavandatud reformide, eelkõige institutsioonilise raamistiku ja õigusriigi reformide rakendamine toob eeldatavasti kaasa struktuursed muutused avalikus halduses ja institutsioonides, aidates püsivalt parandada nende toimimist ja haldussuutlikkust. Taaste- ja vastupidavuskava sisaldab olulisi kohtusüsteemi reforme kriminaaluurimiste tulemuslikkuse tagamiseks, sealhulgas peaprokuröri aruandekohustus ja karistusõiguslik vastutus, kohtusüsteemis korruptsiooni tõkestamise suutlikkuse suurendamine ning korruptsioonivastaste organite suutlikkuse, riigiteenistujate ausameelsuse ja rahapesu tõkestamise asutuste tõhususe parandamine. Reformipüüdlustes tuleks keskenduda ka riigi osalusega ettevõtete juhtimise parandamisele, suuremale läbipaistvusele ja võistlevusele riigihankemenetlustes, seadusandliku menetluse kvaliteedi parandamisele ning auditi- ja kontrollimehhanismide tugevdamisele. Lisaks sisaldab taaste- ja vastupidavuskava reforme ja investeeringuid, mis võimaldavad eeldatavasti kasutusele võtta e-valitsuse ja digitaalsete avalike teenuste potentsiaali ning suurendavad seeläbi püsivalt avaliku halduse tõhusust. Taaste- ja vastupidavuskavaga soovitakse suurendada haldussuutlikkust prioriteetsete poliitikasuundade strateegiliseks planeerimiseks ja rakendamiseks.
- (36) Taaste- ja vastupidavuskava sisaldab arvukaid reforme ja investeeringuid, millel on rohe- ja digipöörde toetamise kaudu eeldatavasti püsiv mõju ning mis keskenduvad arukale ja kestlikule majandusele. Taaste- ja vastupidavuskavas sisalduvatel olulistel reformidel ja investeeringutel on potentsiaal aidata kaasa majanduse CO₂ heite vähendamisele, toetades taastuvenergia tootmise ja salvestamise suuremat kasutuselevõttu, suurendades energiatõhusust, aidates kaasa kestlikule maantee- ja raudteetranspordile ning kestlikule põllumajandusele ja veevarude majandamisele. Investeeringud, millega edendatakse digioskuste omandamist, avaliku sektori, ettevõtete ja teadusasutuste digiüleminekut ning investeeringuid digitaalsesse ühenduvusse, suurendavad eeldatavasti püsivalt nendes sektorites tõhusust. Lisaks

sisaldab kava investeeringuid, mille eesmärk on toetada ettevõtteid kaksiküleminekul ning stimuleerida arukat ja kestlikku majanduskasvu.

- (37) Kava püsivat mõju saab suurendada ka kava ja muude, näiteks ühtekuuluvuspoliitika fondidest rahastatavate programmide suurema sünergiaga, eelkõige tegeledes sügavalt juurdunud piirkondlike probleemidega sisuliselt ja soodustades tasakaalustatud arengut.

Seire ja rakendamine

- (38) Vastavalt määruse (EL) 2021/241 artikli 19 lõike 3 punktile h ja V lisa kriteeriumile 2.8 on taaste- ja vastupidavuskavas kavandatud kord piisav (hinne A), et tagada taaste- ja vastupidavuskava, sealhulgas kavandatud ajakava eesmärkide ja sihtide ning nendega seotud näitajate tõhus seire ja elluviimine.
- (39) Rahandusministeeriumi riikliku fondi direktoraat vastutab edusamme puudutava andmete kogumise ja aruandluse, maksetaotluste koostamise ja esitamise ning komisjonilt maksete vastuvõtmise eest. Samuti on tal riiklikul tasandil keskne roll rahastu rakendamise ühiseeskirjade ja ühiste menetluste ettevalmistamisel, investeeringute ja reformide rakendamise kontrollimisel, sealhulgas meetmete rakendamisel eesmärkide ja sihtide alusel tehtud edusammude aktiivsel seirel. Rahandusministeeriumi keskkoordineerimisüksuse direktoraat vastutab kavas seatud eesmärkide ja sihtide rakendamise, sealhulgas ühiste näitajate, investeeringute keskkonnahoidliku ja digitaalse panuse jms vallas tehtavate edusammude seire eest. Samuti on tema ülesanne luua strateegiline raamistik kava rakendamisega seotud teabe- ja teavitamistegevuseks ning eelarve jagatud täitmisega ELiga kahasse ja rahastu raames elluviidavate programmide IT-süsteemide haldamiseks, hooldamiseks ja ajakohastamiseks. Rahandusministeeriumi majandus- ja finantspoliitika direktoraat vastutab kavas seatud eesmärkide ja sihtide rakendamisel tehtud edusammudest aruandmise eest Euroopa poolaasta tsükli raames. Rahandusministeeriumi juurde kuuluv ELi vahendite auditi rakendusamet vastutab rahastu raames rakendatava auditi ja kontrolli eest. Ameti vastutusalasasse kuuluvad ka järgmised kohustused: eesmärkide rakendamist käsitlevate andmete ja nende kogumise viisi usaldusväarsuse kontroll; tagamine, et kava rakendamisel hoitakse ära topeltrahastamine, pettus, korruptsioon ja huvide konflikt ning et järgitakse usaldusväärse finantsjuhtimise põhimõtet.
- (40) Taaste- ja vastupidavuskavas on kindlaks määratud kõigi reformide ja investeeringute eesmärgid ja sihid ning seda kooskõlas kava pikaajaliste eesmärkidega. Eesmärkide ja sihtide jaoks kavandatud kvalitatiivsed ja kvantitatiivsed näitajad on piisavalt selged, kindlad ja terviklikud, et tagada võimalus nende lõpuleviimist kontrollida ja jälgida. Eesmärkide ja sihtide arv kajastab kava tõhusa seire ja rakendamise tagamiseks vajalike meetmete ja allmeetmete suurt arvu. Eesmärgid ja sihid on olulised ka määruse (EL) 2021/241 artikli 17 lõike 2 kohaselt rahastamiskõlblike, ent juba lõpule viidud meetmete puhul. Väljamaksetaotluse põhjendamiseks on vaja, et need eesmärgid ja sihid oleksid rahuldavalt täidetud.
- (41) Liikmesriigid peaksid tagama, et rahastust antavast rahalisest toetusest teavitatakse ja seda kinnitatakse kooskõlas määruse (EL) 2021/241 artikliga 34. Tehnilist toetust võib

taotlema Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) 2021/240³ loodud tehnilise toe instrumendi raames, et aidata liikmesriikidel rakendada oma taaste- ja vastupidavuskava.

Kulud

- (42) Vastavalt määruse (EL) 2021/241 artikli 19 lõike 3 punktile i ja V lisa kriteeriumile 2.9 on taaste- ja vastupidavuskavas esitatud põhjendused taaste- ja vastupidavuskava hinnangulise kogukulu summa kohta mõõdukas ulatuses (hinne B) mõistlikud ja põhjendatud, kooskõlas kulutõhususe põhimõttega ja vastavuses riigis eeldatava majandusliku ja sotsiaalmõjuga.
- (43) Bulgaaria on esitanud kõigi taaste- ja vastupidavuskava kulusid tekitavate meetmete kuluproгноosid. Bulgaaria on esitanud üldiselt selge ja piisava teabe, et põhjendada iga kavas sisalduva reformi ja investeringuga seotud kuluproгноose, vajaduse korral osainvesteringute tasandil. Bulgaaria esitatud tõendid on piisavad järeldamiseks, et taaste- ja vastupidavuskava hinnangulised kogukulud on mõistlikud ja põhjendatud, sest summad on asjakohased ja kooskõlas kavandatud reformide ja investeringute laadi ja liigiga. Enamiku meetmete kohta on esitatud kuluproгноoside aluseks olevad arvutused ning need on suurel määral selged ja arusaadavad. Mõne meetme puhul oleks võinud esitada rohkem üksikasju, et selgitada, kuidas lõplik eelarve arvutati. Nõudlusel põhinevate meetmete puhul (näiteks investeringud hoonete energiatõhususse või ettevõtete toetusprogrammid) on lisatud märke eelarve täielikule täitmise ja vajaduse korral toetusesaajate eeldatava arvu kohta. Enamiku meetmete puhul on Bulgaaria esitanud teabe varasemate samalaadsete meetmete kulude kohta, kui see oli kättesaadav. Kui see ei olnud kättesaadav, näiteks uudsete projektide puhul, on Bulgaaria esitanud hinnapakkumised või mõnel juhul hinnateabe avalikult kättesaadavatest allikatest. Kavas sisalduvate meetmete hinnanguline maksumus on üldiselt kooskõlas samalaadsete meetmetega, sealhulgas muudest liidu programmist rahastatavate investeringutega (nende olemasolu korral). Bulgaaria taaste- ja vastupidavuskavas esitatud kuluproгноosid vaatas läbi Bulgaarias Euroopa vahendeid auditeeriv rakendusamet, kes märkis, et kuluproгноosid on täielikud, mõistlikud ja põhjendatud määruse (EL) 2021/241 tähenduses ning neil ei ole muid rahastamisallikaid. Bulgaaria esitas piisavalt teavet ja piisavaid tõendeid selle kohta, et taaste- ja vastupidavuskava hinnanguline kogukulu, mis kaetakse rahastust, ei ole kaetud liidult juba saadud või saadava rahasummaga. Taaste- ja vastupidavuskava hinnanguline kogukulu on kooskõlas kulutõhususe põhimõttega ja vastavuses riigis eeldatava majandusliku ja sotsiaalmõjuga.

Liidu finantshuvide kaitse

- (44) Vastavalt määruse (EL) 2021/241 artikli 19 lõike 3 punktile j ja V lisa kriteeriumile 2.10 on taaste- ja vastupidavuskavas kavandatud kord piisav (hinne A), et tagada kõnealuse määruse alusel eraldatud vahendite kasutamisel korruptsiooni, pettuste ja huvide konflikti ärahoidmine, avastamine ja kõrvaldamine, ning peaks eeldatavasti tulemuslikult vältima topeltrahastamist kõnealuse määruse alusel ja

³ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 10. veebruari 2021. aasta määrus (EL) 2021/240, millega luuakse tehnilise toe instrument (ELT L 57, 18.2.2021, lk 1).

muudest liidu programmidest. See ei piira liidu õiguse edendamiseks ja täitmise tagamiseks muude õigusaktide ja vahendite kohaldamist, sealhulgas korruptsiooni, pettuste ja huvide konfliktide ärahoidmiseks, avastamiseks ja kõrvaldamiseks ning liidu eelarve kaitseks kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL, Euratom) 2020/2092⁴.

- (45) Taaste- ja vastupidavuskavas kirjeldatud sisekontrollisüsteem põhineb töökindlatel protsessidel ja struktuuridel ning selles on ette nähtud kindlad osalejad ning nende rollid ja kohustused sisekontrolliülesannete täitmisel. Kokku peaksid sisekontrollisüsteem ja muu asjakohane kord, mida rakendatakse muu hulgas lõplikke vahendite saajaid käsitlevate andmete kogumiseks ja kättesaadavaks tegemiseks, aitama ära hoida, avastada ja kõrvaldada korruptsiooni, pettust ja huvide konflikte määruse (EL) 2021/241 kohaste vahendite kasutamisel ning vältida topeltrahastamist kõnealuse määruse ja muude liidu programmide alusel. Taaste- ja vastupidavuskava rakendamise seireks tuleb luua andmehoidla süsteem, mis peab olema töövalmis enne esimese maksetaotluse esitamist. Eesmärk peaks tagama, et süsteem sisaldab vähemalt järgmisi funktsioone: a) andmete kogumine ning eesmärkide ja sihtide saavutamise seire ning b) määruse artikli 22 lõike 2 punkti d alapunktides i–iii nõutud andmete kogumine, säilitamine ja neile juurdepääsu tagamine.
- (46) Pettuse, huvide konflikti, korruptsiooni ja topeltrahastamise ennetamist, avastamist ja kõrvaldamist käsitlevate reeglite järgimise tagamiseks tuleks rakendada erimeetmeid. Taaste- ja vastupidavuskavas on esitatud teave Bulgaarias kava seiravate, kontrollivate ja rakendavate asutuste haldussuutlikkuse ning ka nende asutuste haldussuutlikkuse kohta, kes teostavad audititoiminguid. Samuti antakse teavet eri organite õiguslike volituste kohta. Määruse (EL) 2021/241 artikli 20 lõike 5 punkti e kohaselt kujutab vastutavate asutuste haldussuutlikkuse ja suutlikkusega seotud vajaduste hindamise eesmärk enesest kõnealuse määruse artikli 22 järgimiseks vajalikku meedet ning see peaks rahastust tehtavate väljamaksete eeltingimusena olema täidetud enne esimest maksetaotlust. Lisaks peaks üks eesmärk olema haldus- ja kontrollisüsteemi heakskiitmise seaduse jõustumine ning see eesmärk peaks olema rahastust tehtavate väljamaksete eeltingimusena täidetud enne esimese maksetaotluse esitamist.

Taaste- ja vastupidavuskava sidusus

- (47) Vastavalt määruse (EL) 2021/241 artikli 19 lõike 3 punktile k ja V lisa kriteeriumile 2.11 sisaldab taaste- ja vastupidavuskava suures ulatuses (hinne A) meetmeid, millega tagatakse reformide ja avaliku sektori investeerimisprojektide elluviimisel sidus tegevus.
- (48) Taaste- ja vastupidavuskava koosneb neljast sidusast sambast, mis toetavad Bulgaaria majanduse taastumist, aitavad kaasa rohe- ja digipöördele ning tugevdavad kestlikuma ja kaasavama majanduskasvu saavutamise püüdlustes riigi vastupanuvõimet. Iga samm põhineb komponentidel, sealhulgas üksteist vastastikku tugevdavatel ja täiendavatel reformidel ja investeeringutel. Reformide jõustumisega kava varases etapis tagatakse investeeringute tegemiseks soodne keskkond, mis omakorda aitab

⁴ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. detsembri 2020. aasta määrus (EL, Euratom) 2020/2092, mis käsitleb üldist tingimuslikkuse korda liidu eelarve kaitsmiseks (ELT L 433 I, 22.12.2020, lk 1).

kaasa reformi eesmärkide saavutamisele. Taaste- ja vastupidavuskava tasandil püütakse kõigi sammaste all saavutada üksteist täiendavaid eesmärke ja nendega seotud tegevuste sidusust. Taaste- ja vastupidavuskava sammaste või komponentide vahel ei ole vasturääkivusi ega vastuolusid. Kõigi kava sammastega nähakse ette meetmed, millega tugevdatakse rohepöördele avalduvat mõju. Taaste- ja vastupidavuskavas sisalduvad digilahendused, eelkõige transpordi- ja energiasektoris, peaksid samuti aitama vähendada majanduse CO₂ heidet ning soodustada arukat, kestlikku ja kaasavat majanduskasvu. Ettevõtete toetamise meetmed peaksid aitama edendada kaksiküleminekut. Lisaks on meetmetest ettevõtluskeskkonna parandamise toetuseks abi kõikides taaste- ja vastupidavuskavas sisalduvates investeeringutes ning haridust ja oskusi toetavad investeeringud ja reformid peaksid ühtlasi edendama digipööret ning teadusuuringuid ja innovatsiooni.

- (49) Kavas on tunnistatud vajadust luua süstemaatiline vastastikune täiendavus ühtekuuluvuspoliitika rahastamisega ning komponentides on selle kohta esitatud mõned näited. Eraldusjooned on piisavalt selgesti paika pandud, kuid need peaksid sõltuma ka partnerluslepingu ja ühtekuuluvuspoliitika programmide lõpuleviimisest.

Võrdõiguslikkus

- (50) Taaste- ja vastupidavuskavas on meetmeid, mis peaksid aitama Bulgaarial lahendada probleeme soolise võrdõiguslikkuse ja kõigile võrdsete võimaluste tagamise valdkonnas, sealhulgas meetmeid, mis on suunatud haavatavatesse rühmadesse kuuluvate noorte, sealhulgas romade isiklikule arengule, puuetega inimeste liikuvusele ja iseseisva elu võimalustele ning eakate elukvaliteedile. Taaste- ja vastupidavuskava sisaldab ka meetmeid, mille eesmärk on edendada võrdset juurdepääsu tervishoiule ja haridusele, sealhulgas investeeringuid lasteaedadesse, mõjutades seega naiste osalemist tööturul. Kavaga võtab Bulgaaria kohustuse tagada, et kavandatud reformide ja investeeringute ettevalmistamise ja rakendamise kõigis etappides järgitakse soolise võrdõiguslikkuse ja kõigile võrdsete võimaluste tagamise põhimõtet.

Julgeolekualane enesehindamine

- (51) Bulgaaria on esitanud digivõimekusse ja digitaalsesse ühendatusesse tehtavate investeeringute julgeolekualase enesehindamise kooskõlas määruse (EL) 2021/241 artikli 18 lõike 4 punktiga g. Taaste- ja vastupidavuskavas on eri komponentide all selgitatud meetmete vastavust liidu avatud strateegilisele autonoomiale ja julgeolekuprobleemide lahendamisse.

Konsultatsiooniprotsess

- (52) Taaste- ja vastupidavuskavas sedastatakse, et Bulgaaria on kava koostamise algusetapis konsulteerinud paljude erinevate sidusrühmadega, sealhulgas sotsiaalpartnerite, piirkondlike ja kohalike asutuste, kodanikuühiskonna organisatsioonide, äriühingute ja muude asjaomaste sidusrühmadega. Taaste- ja vastupidavuskava esimese eelnõu üle toimus avalik konsultatsioon, mille käigus koguti huvitatud isikutelt üle 90 seisukoha, mis võeti aluseks taaste- ja vastupidavuskava hilisemates läbivaatamistes. Hilisemad konsultatsioonid on olnud sihitumad, hõlmates peamiselt sotsiaalpartnereid ja konkreetseid valdkondade esindajaid. Selleks et tagada osalejate iverseastatus, on äärmiselt oluline kaasata taaste-

ja vastupidavuskavas sisalduvate investeringute ja reformide elluviimisse kõik asjaomased kohalikud asutused ja sidusrühmad, sealhulgas sotsiaalpartnerid.

Positiivne hinnang

- (53) Pärast seda, kui komisjon on andnud Bulgaaria taaste- ja vastupidavuskavale positiivse hinnangu ja leidnud, et taaste- ja vastupidavuskava vastavus määruses (EL) 2021/241 sätestatud hindamiskriteeriumidele on rahuldav, tuleks kooskõlas kõnealuse määruse artikli 20 lõikega 2 ja V lisaga käesolevas otsuses sätestada taaste- ja vastupidavuskava rakendamiseks vajalikud reformid ja investeerimisprojektid, asjakohased eesmärgid, sihid ja näitajad ning summa, mille liit teeb taaste- ja vastupidavuskava rakendamiseks kättesaadavaks tagastamatu rahalise toetusena.

Rahaline toetus

- (54) Bulgaaria taaste- ja vastupidavuskava hinnanguline kogukulu on 13 491 125 932 leevi, mis on EKP 15. oktoobri 2021. aasta euro viitemäära alusel 6 897 903 157 eurot. Kuna taaste- ja vastupidavuskava vastab rahuldavalt määruses (EL) 2021/241 sätestatud hindamiskriteeriumidele ning selle hinnanguline kogukulu on Bulgaaria jaoks ette nähtud maksimaalsest rahalisest toetusest suurem, peaks Bulgaaria taaste- ja vastupidavuskava jaoks eraldatav rahaline toetus olema võrdne Bulgaaria jaoks kättesaadava rahalise toetuse kogusummaga.
- (55) Vastavalt määruse (EL) nr 2021/241 artikli 11 lõikele 2 ajakohastatakse Bulgaaria maksimaalse rahalise toetuse arvutust 30. juuniks 2022. Seega peaks kõnealuse määruse artikli 23 lõike 1 kohaselt olema võimalik siduda Bulgaaria jaoks ette nähtud summa, mis ei ületa kõnealuse määruse artikli 11 lõike 1 punktis a osutatud maksimaalset rahalist toetust, juriidilise kohustusega 2022. aasta 31. detsembriks. Vajaduse korral peaks nõukogu pärast maksimaalse rahalise toetuse ajakohastamist muutma komisjoni ettepaneku põhjal põhjendamatu viivitusega käesolevat otsust, et lisada sellesse kõnealuse määruse artikli 11 lõike 2 kohaselt arvatud ajakohastatud maksimaalne rahaline toetus.
- (56) Antavat toetust rahastatakse laenust, mille komisjon võtab liidu nimel nõukogu otsuse (EL, Euratom) 2020/2053⁵ artikli 5 alusel. Toetus tuleks maksta osamaksetena välja siis, kui Bulgaaria on taaste- ja vastupidavuskava rakendamisega seotud asjaomased eesmärgid ja sihid rahuldavalt täitnud.
- (57) Käesolev otsus ei tohiks mõjutada selliste menetluste tulemust, mis on seotud liidu vahendite eraldamisega muude kui rahastu kohaste liidu programmide raames, ega selliseid menetlusi, mis on seotud siseturu toimimise moonutamisega ja mida võidakse algatada eelkõige ELi toimimise lepingu artiklite 107 ja 108 alusel. See ei vabasta liikmesriike aluslepingu artikli 108 kohasest kohustusest teavitada komisjoni võimalikest riigiabi juhtudest,

⁵ Nõukogu 14. detsembri 2020. aasta otsus (EL, Euratom) 2020/2053, mis käsitleb Euroopa Liidu omavahendite süsteemi ning millega tunnistatakse kehtetuks otsus 2014/335/EL, Euratom (ELT L 424, 15.12.2020, lk 1).

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA OTSUSE:

Artikkel 1

Taaste- ja vastupidavuskavale antud hinnangu heakskiitmine

Bulgaaria taaste- ja vastupidavuskavale määruse (EL) 2021/241 artikli 19 lõikes 3 sätestatud kriteeriumide alusel antud hinnang kiidetakse heaks. Taaste- ja vastupidavuskava alla kuuluvad reformid ja investeerimisprojektid, taaste- ja vastupidavuskava seire ja rakendamise kord ja ajakava, sealhulgas asjakohased eesmärgid ja sihid, kavandatud eesmärkide ja sihtide saavutamise seotud asjakohased näitajad ning komisjonile vajalikele alusandmetele täieliku juurdepääsu andmise kord on esitatud käesoleva otsuse lisas.

Artikkel 2

Rahaline toetus

1. Liit teeb Bulgaariale tagastamatu toetusena kättesaadavaks rahalise toetuse summas 6 267 312 124 eurot⁶. 4 636 043 337 eurot on võimalik siduda juriidiliste kulukohustustega 31. detsembriks 2022. Kui määruse (EL) 2021/241 artikli 11 lõikega 2 ette nähtud ajakohastuse tulemusena võrdub Bulgaaria ajakohastatud maksimaalne rahaline toetus 6 267 312 124 euroga või on sellest suurem, on alates 1. jaanuarist 2023 kuni 31. detsembrini 2023 võimalik siduda juriidilise kulukohustusega lisaks 1 631 268 787 eurot. Kui määruse (EL) 2021/241 artikli 11 lõikega 2 ette nähtud ajakohastuse tulemusena on Bulgaaria ajakohastatud maksimaalne rahaline toetus väiksem kui 6 267 312 124 eurot, on ajakohastatud maksimaalse rahalise toetuse ja 4 636 043 337 euro vaheline summa alates 1. jaanuarist 2023 kuni 31. detsembrini 2023 võimalik siduda juriidilise kulukohustusega vastavalt määruse (EL) 2021/241 artikli 20 lõikes 8 sätestatud menetlusele.
2. Komisjon teeb liidu rahalise toetuse Bulgaariale kättesaadavaks osamaksetena vastavalt käesoleva otsuse lisale.
3. Osamaksete tegemine vastavalt rahastamislepingule sõltub kättesaadavatest rahalistest vahenditest ja komisjoni otsusest, mis tehakse kooskõlas määruse (EL) 2021/241 artikliga 24 selle kohta, et Bulgaaria on rahuldavalt täitnud taaste- ja vastupidavuskava rakendamisega seotud asjakohased eesmärgid ja sihid. Tingimusel, et lõikes 1 osutatud juriidilised kohustused jõustuvad, peab Bulgaaria olema toetuse väljamaksmiseks täitnud oma eesmärgid ja sihid hiljemalt 31. augustiks 2026.

⁶ See summa vastab rahaeraldise summale, mis jääb alles pärast määruse (EL) 2021/241 artikli 6 lõikes 2 sätestatud kuludest Bulgaaria Vabariigi proportsionaalse osa mahaarvamist ning mis arvutatakse kõnealuse määruse artiklis 11 sätestatud meetodika kohaselt.

Artikkel 3
Adressaat

Käesolev otsus on adresseeritud Bulgaaria Vabariigile.

Brüssel,

Nõukogu nimel
eesistuja